

NUTQ FAOLIYATI TURLARINI O'RGANISHNING LINGVISTIK  
ASOSLARI

Andijon Davlat Chet tillari instituti  
Roman-German va Slavyan tillari  
Fakulteti ilmiy rahbar: Qodirova  
Nargizaxon nemis tili yo'nalishi  
401-guruh talabasi Ergasheva  
Madinaxon  
+998 99 163 55 75  
[mergasheva281@gmail.com](mailto:mergasheva281@gmail.com)

## Annotatsiya:

Ushbu maqolada nutq faoliyatining to'rt asosiy turi — tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish tahlil qilinadi. Har bir tur til o'rganishdagi roli va funksiyasi nuqtai nazaridan yoritilgan. Maqolada, shuningdek, ushbu faoliyat turlarining o'zaro aloqasi va ularni kompleks shaklda rivojlantirish zarurligi ilmiy asosda izohlangan.

## Kalit so'zlar :

nutq faoliyati, reseptiv ko'nikmalar, produktiv ko'nikmalar, til o'rganish, tinglab tushunish, gapirish, o'qish, yozish, kommunikativ kompetensiya, lingvodidaktika

## Ключевые слова:

речевая деятельность, рецептивные навыки, продуктивные навыки, изучение языка, аудирование, говорение, чтение, письмо, коммуникативная компетенция, лингводидактика.

## Keywords:

speech activity, receptive skills, productive skills, language learning, listening comprehension, speaking, reading, writing, communicative competence, language didactics

## Аннотация:

В данной статье рассматриваются четыре основных вида речевой деятельности — аудирование, говорение, чтение и письмо. Каждый вид проанализирован с точки зрения его роли и функции в процессе изучения языка. Также в статье научно обоснована необходимость комплексного развития всех видов речевой деятельности.

Annotation:

This article examines the four main types of speech activity — listening, speaking, reading, and writing. Each type is analyzed in terms of its role and function in language acquisition. The interrelation between these activities and the need for their integrated development is also scientifically explained.

Nutq faoliyati inson tafakkuri va muloqotga kirishish ehtiyojining til orqali ifodalanishidir. Tilni o'rgatish jarayonida ushbu faoliyat turlarining har biri alohida o'rganilishi, shuningdek ularning o'zaro bog'liqligini chuqur tahlil qilish zarur hisoblanadi.

1. Tinglab tushunish (Audioresepsiya)

Tinglab tushunish tilni passiv o'zlashtirishning birinchi bosqichidir. Eshitilgan matnni tushunish o'rganuvchining fonetik, leksik va kontekstual bilimiga tayanadi (Harmer, 2001).

2. Gapirish (Audioproduktsiya)

Gapirish ko'nikmasi o'z fikrini ifoda etish orqali tilni faol o'zlashtirishni ta'minlaydi. Dialoglar va monologlar shaklidagi mashqlar ushbu ko'nikmani shakllantiradi (Brown, 2007).

3. O'qish (Vizual resepsiya)

O'qish — yozilgan matnni tushunish va talqin etish jarayonidir. Bu ko'nikma o'rganuvchining semantik va grammatik tahlil qilish qobiliyatini rivojlantiradi (Ur, 1996).

4. Yozish (Grafik produktsiya)

Yozma nutq fikrni aniq va izchil ifodalashni talab qiladi. Bu faoliyat turi sintaksis, leksika va uslub jihatidan yuqori darajada tayyorgarlikni talab etadi (Nation, 2009).

#### 5. Integratsiya va didaktik yondashuv

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, nutq faoliyati turlarini integratsiyalash til o'rgatishda eng samarali yondashuvlardan biridir. Bu holatda har bir faoliyat turi boshqa biri bilan uyg'unlashadi (Richards & Rodgers, 2001).

#### Xulosa

Nutq faoliyati turlarini chuqur va tizimli o'rganish til o'rganishda zarur bo'lgan kommunikativ kompetensiyani shakllantiradi. Har bir faoliyat turi til o'rgatuvchi tomonidan rejalashtirilgan mashqlar asosida mustahkamlanishi lozim.

Tayanch iboralar

Nutq faoliyati

Reseptiv va produktiv ko'nikmalar

Til o'rganish jarayoni

Komponentli yondashuv

Integratsiyalashgan metodika

Kommunikativ kompetensiya

Audioresepsiya, audioproduktsiya

Lingvodidaktika

Foydalanilgan adabiyotlar

Harmer, J. (2001). The Practice of English Language Teaching. Longman.

Brown, H. D. (2007). Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education.

Ur, P. (1996). A Course in Language Teaching: Practice and Theory. Cambridge University Press.

Nation, I. S. P. (2009). Teaching ESL/EFL Reading and Writing. Routledge.

Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.

Shodmonova, S. A. (2019). Zamonaviy til o'rgatish metodikasi. Toshkent: O'qituvchi.

Zufarova, M. N. (2020). Nutq madaniyati va til o'rgatish asoslari. Samarqand: SamDU nashriyoti.